

СПІВРОБІТНИЦТВО ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЯК ІНСТРУМЕНТ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОСЛУГ

Організаційно-правові основи успішного використання механізмів співробітництва в громадах, практичні аспекти налагодження співпраці в сфері цивільного захисту населення

I. Співробітництво територіальних громад - важливий механізм посилення їх інституційної спроможності

Сутність співробітництва територіальних громад:

- це відносини між двома або більше територіальними громадами, які здійснюються на договірних засадах у визначених Законом формах;

Мета співробітництва:

- забезпечення розвитку територій;
- підвищення якості надання послуг населенню на основі спільних інтересів та цілей;
- ефективне виконання органами місцевого самоврядування своїх повноважень;
- забезпечення можливості участі місцевих мешканців у процесі прийняття рішень.

(ст.1 Закону України «Про співробітництво територіальних громад» № 1508-VII від 24.07.2014)

Налагодження співробітництва територіальних громад – складова Проекту USAID HOVERLA.

I. Співробітництво територіальних громад - важливий механізм посилення їх інституційної спроможності

Переваги співробітництва територіальних громад

- Економія витрат при організації надання нових послуг (наприклад співпраця Краснопільської та Недригайлівської ОТГ Сумської області по виготовленню проектів для центрів безпеки громади (2017-208рр.): економія на виготовленні проекту 200 тис.грн. для однієї громади);
- Вдосконалення якості та ефективності послуг, які надавались через обмін знаннями та досвідом, більша економічна обґрунтованість, розширення їх обсягу та географії;
- Об'єднання зусиль для вирішення непосильних для однієї громади завдань (наприклад полігон ТПВ, сортувальна лінія чи сміттєпереробний завод);
- Кращі можливості для залучення приватних інвестиції та налагодження публічно-приватного партнерства (при збільшенні кількості користувачів послуг аргументи громад стають вагомішими, рентабельність послуг підвищується);

I. Співробітництво територіальних громад - важливий механізм посилення їх інституційної спроможності

Переваги співробітництва територіальних громад:

- створюються підстави для утворення нових робочих місць та залучення інвестицій у порівнянні із фрагментарними діями окремих органів місцевого самоврядування (Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту «Створення туристично-рекреаційної мережі міста Луцька та прилеглих сіл», 2019р.);
- збільшуються «власні» інвестиційні ресурси територіальних громад шляхом об'єднання їх з обмеженими фінансовими ресурсами інших громад;
- підвищується рівень довіри серед кредиторів та здатність залучати зовнішнє фінансування міжнародних донорів, держави чи приватних структур

Практика міжмуніципального співробітництва в інших країнах

- Німеччина (з 1994 р): стимулювання проектів ММС (в деяких землях до 30 тис.євро), списання боргів, ресурсні центри підтримки ММС - кожен третій проект – проект ММС;
- У 1990-х рр. в Угорщині, а згодом й у Чехії та Словаччині, деякі невеликі муніципалітети створили «спільні бюро» для надання адміністративних послуг.
- Словенія: 212 громад (в половині з них менше 5 000 населення), переважна форма співробітництва – створення спільних адміністративних органів (САО), більше 90 % муніципалітетів є учасниками такого співробітництва ;
- Польща: більш-менш оптимальний розмір гмін, ММС передбачає різні рівні та форми співробітництва: міжгмінні угоди (менш термінові), міжгмінні спілки (синдикати), формування асоціацій гмін (наприклад Асоціація курортних гмін).

Практика міжмуніципального співробітництва в інших країнах

- Фінляндія: створення фінансових та адміністративних органів з метою акумуляції та залучення інвестицій в соціальний сектор (фінансування лікарень, санаторіїв, закладів освіти);
- Іспанія та Франція (синдикати): міжмуніципальні асоціації зі статусом юридичних осіб та власним бюджетом щодо залучень інвестицій в усі сфери за цільовим методом або через бюджет асоціації.
- Данія: створення спеціального інституційного утворення у вигляді некомерційних організацій для акумуляції інвестиційних ресурсів для реалізації різних проєктів муніципалітетів

Формування практики співробітництва між громадами в Україні

- Конституція України (ст. 142). – закріпила можливість громад для спільної діяльності;
- Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»;
- ратифікована Україною Європейська хартія місцевого самоврядування (Частина 1 статті 10).
- відсутність чітких правових механізмів ММС – причина підготовки і прийняття 17 червня 2014 року Закону України “Про співробітництво територіальних громад”, протягом 2014-2015 рр. – прийняті інші підзаконні акти;
- чітко визначені форми співробітництва та затверджені шаблони відповідних договорів ММС;
- початок якісно нового етапу становлення ММС в Україні.

Актуальність налагодження співробітництва в сучасних умовах

- Завершення процесу добровільного об'єднання громад: чим більше повноважень і самостійності в статусі громади – тим ширші можливості для налагодження співробітництва з іншими громадами;
- Станом на 19.06.2023р. - 968 договорів СТГ, з 24.02.2023 р. укладено ще 132 договір (14 % від попереднього періоду);
- Незадовільний фінансовий стан в громадах, обумовлений COVID-19 та військовою агресією – важливий аргумент для ширшого впровадження СТГ;
- збільшення кількості отримувачів послуг за рахунок ВПО (адміністративні, освітні, соціальні, медичні та інші послуги);
- необхідність максимально ефективного використання майбутньої міжнародної фінансової допомоги, неможливість одночасного вирішення всіх проблем по відновленню інфраструктури;
- врахування європейської практики використання ММС у діяльності громад;
- можливі перспективи для вирішення глобальних проблем за кошти європейського співтовариства.

Налагодження системного підходу до процесу організації співробітництва на базі кожної ТГ – вимога часу

- Використання практики ММС в роботі ТГ дозволяє посилити інституційну спроможність органу місцевого самоврядування;
- Важливість безпосередньої участі в даних процесах голови громади;
- Необхідність запровадження командної роботи для налагодження ММС: в кожній сфері діяльності рекомендується мати фахівця ознайомленого з вимогами і можливими перевагами такого співробітництва, загальна координація діяльності може здійснюватись профільними заступниками і фахівцем із проектної роботи, юридичний супровід – юристами ТГ;
- Як варіант організації такої роботи – створення постійно діючої робочої групи;
- Завдання фахівців – проведення необхідного аналізу, моніторинг кращих практик, комунікація, проведення підготовчої роботи для налагодження ММС

II. Організаційно – правові основи для успішного використання механізмів співробітництва ТГ.

Законодавча база в сфері співробітництва ТГ.

- Закон України «Про співробітництво територіальних громад» (№ 1508-VII від 24.07.2014) та зміни внесені Законом України № 2867-IX від 12 січня 2023 року - ключовий нормативно-правовий акт, який визначає організаційно-правові засади принципи, форми, та механізми співробітництва ТГ;
- наказ від 05.04.2023 № 217 Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури Примірні форми договорів про співробітництво територіальних громад;
- на сайті Децентралізація: <https://decentralization.gov.ua/cooperation/library> розміщені необхідні методичні та аналітичні матеріали, посібники
- реєстр договорів про співробітництво ТГ, який постійно оновлюється: <https://mtu.gov.ua/content/reetr-dogovoriv-pro-spivrobotnictvo-teritorialnih-gromad.html>
- використання норм ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 № 280/97-ВР, Цивільного та Господарського кодексів України та іншого профільного законодавства.

Форми співробітництва ТГ в Україні

(ст.4 Закону України № 1508-VII від 17.06.2014)

1. **Делегування** одному із суб'єктів співробітництва іншими суб'єктами співробітництва виконання одного чи кількох **завдань** з передачею йому відповідних ресурсів;
2. **Реалізація спільних проектів**, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів;
3. **Спільне фінансування** (утримання) суб'єктами співробітництва підприємств, установ та організацій комунальної форми власності – **інфраструктурних об'єктів**;
4. **Утворення** суб'єктами співробітництва спільних комунальних підприємств, установ та організацій – **спільних інфраструктурних об'єктів**;
5. **Утворення** суб'єктами співробітництва **спільного органу управління** для спільного виконання визначених законом повноважень.

Форми співробітництва ТГ в Україні

(частина 3, ст.4 Закону України № № 1508-VII від 17.06.2014 та ЗУ №2867-IX від 12.01.2023)

Новела закону:

«Співробітництво може здійснюватися в одній формі або поєднувати елементи кількох форм (договір про співробітництво з поєднанням кількох форм співробітництва). До відносин сторін у договорі про співробітництво з поєднанням кількох форм співробітництва застосовуються положення цього Закону, що регулюють відносини, елементи яких містяться в зазначеному договорі»

Основні етапи налагодження співробітництва

Підготовчий етап та його особливості :

- на сьогодні відсутнє законодавче врегулювання змісту та граничних строків для його здійснення, не розроблені відповідні методичні рекомендації;
- на даному етапі необхідно здійснити збір та аналіз інформації про ті чи інші питання, які можна вирішити на території своєї громади через механізм ММС (вивчити реальний стан певної сфери, оцінити наявний ресурсний потенціал, попередньо визначити перелік необхідних ремонтів, придбань чи інших витрат, визначити обсяг фінансових внесків з боку учасників можливого співробітництва);
- підготовлений аналіз дозволить ґрунтовно розпочати процес співробітництва в якості ініціатора ММС, або бути готовим до предметного обговорення ініціативи з боку іншої громади;
- необхідність налагодження якісної внутрішньої і зовнішньої комунікації;
- при наявності потенційних партнерів для майбутнього співробітництва рекомендується підписати з ними відповідний меморандум з наступним планом дій чи дорожньою картою.

Основні етапи налагодження співробітництва

(ст.5 Закону України № 1508-VII від 17.06.2014)

Другий етап - ініціювання ММС:

- це перший крок на шляху до налагодження співробітництва, який чітко передбачений в законодавстві;
- ініціаторами співробітництва можуть бути: сільський, селищний, міський голова (видається розпорядження голови ради), депутати відповідної ради (оформлюється звичайним листом з їх підписами), члени ТГ у порядку місцевої ініціативи;
- **пропозиція** щодо ініціювання співробітництва оформляється у вигляді письмового документа та повинна містити: мету, обґрунтування доцільності співробітництва, інформацію про сферу його здійснення, форму співробітництва, очікувані фінансові результати, інші необхідні для організації співробітництва умови;
- підготовлена ініціатива вноситься на розгляд засідання відповідної ради для вирішення питання про подальшу можливість реалізації пропонованого ініціатором співробітництва.

Основні етапи налагодження співробітництва

(ст.5 Закону України № 1508-VII від 17.06.2014)

Третій етап - вирішення питання щодо надання чи ненадання згоди на організацію співробітництва:

- відповідний виконавчий орган (виконком, відділ, управління тощо) готує висновок про відповідність чи невідповідність інтересам та потребам ТГ поданої пропозиції щодо ініціювання співробітництва;
- готується аналіз всіх переваг та користі від реалізації проекту ММС, вивчаються та обговорюються можливості для співфінансування;
- рішення ради про надання згоди на організацію співробітництва є підставою для сільського, селищного, міського голови для початку переговорів між потенційними суб'єктами співробітництва;
- рішення ради про ненадання згоди не виключає можливості повторного ініціювання із врахуванням всіх застережень чи недопрацювань, або зміною умов.

Основні етапи налагодження співробітництва

(ст.6 Закону України № 1508-VII від 17.06.2014)

Четвертий етап: розгляд отриманої пропозиції від ініціатора співробітництва про початок переговорів (тривалість не більше 60-ти днів):

- відповідний виконавчий орган (виконком, відділ, управління тощо) готує висновок про відповідність чи невідповідність інтересам та потребам ТГ поданої пропозиції щодо ініціювання співробітництва;
- голова громади також забезпечує проведення громадського обговорення такої пропозиції з оформленням відповідного протоколу;
- Результати громадського обговорення разом із висновком відповідного виконавчого органу ради виносяться на розгляд відповідної ради для прийняття рішення про надання чи ненадання згоди на організацію співробітництва та делегування представника (представників) до комісії.

Основні етапи налагодження співробітництва

(ст.7 Закону України № 1508-VII від 17.06.2014)

П'ятий етап - утворення комісії та підготовка проекту договору про співробітництво (60 днів):

- до складу комісії мають увійти в рівній кількості представники усіх громад-потенційних суб'єктів співробітництва, склад комісії затверджується спільним розпорядженням сільських, селищних, міських голів, які представляють відповідні ТГ;
- формою роботи комісії є засідання, що проводяться за рішенням її голови, рішення оформляються протоколом, головуючими на засіданні комісії є по чергово представники всіх суб'єктів співробітництва;
- при підготовці проекту договору про співробітництво комісії доцільно керуватися Примірними формами договорів, затвердженими наказом Мінінфраструктури №217 від 05.04.2023 р.

Основні етапи налагодження співробітництва

(ст.7 Закону України № 1508-VII від 17.06.2014 та внесені зміни Законом України №2867-IX від 12.01.2023)

Новела закону:

п. 4. Засідання комісії можуть проводитися дистанційно в режимі відеоконференції (дистанційні засідання комісії).

Порядок проведення дистанційних засідань комісії визначається відповідною комісією та повинен забезпечувати:

- можливість реалізації прав членів комісії;
- ідентифікацію особи, яка бере участь у засіданні комісії;
- встановлення та фіксацію результатів голосування щодо кожного питання;
- обов'язковість відеозапису та одночасну трансляцію на офіційних веб-сайтах усіх суб'єктів співробітництва.

Відеозапис дистанційного засідання комісії є невід'ємною частиною протоколу засідання комісії.

Основні етапи налагодження співробітництва

(ст.8 Закону України № 1508-VII від 17.06.2014 та внесені зміни Законом України №2867-IX від 12.01.2023)

Шостий етап - громадське обговорення проекту договору про співробітництво:

- як тільки комісія підготує фіналізований проект майбутнього договору ММС, у кожній громаді має бути організовано та проведено його громадське обговорення;
- сільські, селищні, міські голови забезпечують протягом **15 днів** проведення громадського обговорення підготовленого комісією проекту договору про співробітництво, за результатами якого сільські, селищні, міські голови вносять питання про схвалення його проекту на розгляд відповідних рад;
- результати обговорення оформлюються протоколом та подаються разом із проектом договору ММС на розгляд кожної ради.

Основні етапи налагодження співробітництва

(ст.8 Закону України № 1508-VII від 17.06.2014 та внесені зміни Законом України №2867-IX від 12.01.2023)

Сьомий етап - схвалення проекту договору про співробітництво:

- після проведення громадського обговорення упродовж **30 днів** рада кожної громади-потенційного суб'єкта співробітництва має розглянути питання теж про схвалення проекту договору та прийняти відповідне рішення (необхідно враховувати вимоги регламентів рад щодо порядку розгляду та прийняття рішень, а також законодавства щодо обов'язковості своєчасного оприлюднення ОМС проектів рішень);
- рішення ради про схвалення проекту договору є підставою для укладення сільським, селищним, міським головою від імені відповідної ради договору про співробітництво.

Восьмий етап – укладення договору про співробітництво (письмова форма, кількість примірників, чинний через 10 днів)

Особливості договорів в сфері співробітництва ТГ

- Загальні вимоги до договору про співробітництво закріплені у статті 9 Законів №1508-VII від 17.06.2014 та №2867-IX від 12.01.2023
- договір ММС має містити **інформацію про суб'єктів** співробітництва, визначається **рада, яка відповідальна за подання звітів** про виконання договору центральному органу виконавчої влади, **предмет договору**, який визначається відповідно до обраної суб'єктами співробітництва форми співробітництва;
- встановлені істотні умови для кожної окремої форми співробітництва (див. статті 10-14 Закону № 1508-VII), інші істотні умови адміністративного договору передбачені Цивільним кодексом України (Частина 1 статті 638 ЦКУ), по окремих істотних умовах досягається згода сторін договору.

Форма № 1: делегування завдань та передача ресурсів

Визначаємо у договорі:

Для забезпечення виконання повноважень згідно із Законом України "Про місцеве самоврядування в Україні" та підвищення ефективності використання коштів місцевих бюджетів (реалізується через ОМС суб'єктів співробітництва)

- 1) **перелік завдань, що делегуються;**
- 2) найменування ОМС суб'єкта співробітництва, якому делегуються завдання інших ОМС суб'єктів співробітництва;
- 3) найменування ОМС суб'єктів співробітництва, які делегують завдання відповідному ОМС одного із суб'єктів співробітництва;
- 4) вимоги до виконання ОМС одного із суб'єктів співробітництва делегованих іншими суб'єктами співробітництва завдань;
- 5) **обсяг коштів місцевих бюджетів, що передаються бюджету ОМС суб'єкта співробітництва на виконання делегованих завдань**
- 6) строк, на який делегуються завдання
- 7) форму і порядок звітування про стан виконання та фінансування
- 8) форму і порядок звітування про стан виконання та фінансування делегованих завдань делегованих завдань

Форма № 2: реалізація спільних проектів

Визначаємо у договорі:

Комплекс спільних заходів, що здійснюються ОМС за рахунок коштів місцевих бюджетів та інших не заборонених законодавством джерел і спрямовані на соціально-економічний, культурний розвиток територій

- 1) мету спільного проекту;
- 2) строки та умови його реалізації;
- 3) **перелік заходів ОМС суб'єктів співробітництва, що передбачається здійснити у рамках реалізації спільного проекту;**
- 4) **обсяги фінансування спільного проекту ОМС суб'єктів співробітництва;**
- 5) **форму участі ОМС суб'єктів співробітництва у рамках реалізації спільного проекту;**
- 6) механізм координації діяльності ОМС суб'єктів співробітництва;
- 7) порядок припинення дії договору та розв'язання спорів під час його виконання;
- 8) відповідальність сторін, **виключення**

Форма № 3: спільне фінансування (утримання)

Визначаємо у договорі:

Мета: забезпечення ефективного використання ресурсів територіальних громад на основі спільного застосування наявних в одного із суб'єктів співробітництва об'єктів комунальної інфраструктури
(обов'язково ураховуються вимоги БКУ)

- 1) **перелік підприємств, установ та організацій комунальної форми власності, що передбачається спільно (усіма суб'єктами співробітництва) фінансувати (утримувати)**
- 2) **обсяг фінансових ресурсів, який ОМС суб'єктів співробітництва планують виділити для спільного фінансування (утримання) КП, КУ, КО, а також порядок здійснення видатків з місцевих бюджетів**
- 3) умови щодо надання (виробництва) КП, КУ, КО, що спільно фінансуються (утримуються) суб'єктами співробітництва, послуг (продукції) для суб'єктів співробітництва
- 4) **спосіб розподілу між суб'єктами співробітництва отриманих доходів та можливих ризиків, пов'язаних з діяльністю КП, КУ, КО, що спільно фінансуються (утримуються)**
- 5) форму і порядок подання звітності про результати діяльності КП, КУ, КО, використання ресурсів, у тому числі фінансових
- 6) порядок припинення дії договору та розв'язання спорів під час його виконання

Форма № 4: утворення спільних КП/КУ

Визначаємо у договорі:

Мета – реалізація спільних інфраструктурних проектів і виконання функцій, що становлять спільний інтерес.

Забороняється утворювати на базі майна, яке не підлягає приватизації.

- 1) сферу діяльності;
- 2) найменування та місцезнаходження;
- 3) організаційно-правову форму;
- 4) структуру органів і служб управління, порядок їх призначення та організації діяльності;
- 5) **обсяг коштів (майна), що інвестуються ОМС для фінансування (утримання) та забезпечення функціонування, строки їх внесення;**
- 6) етапи утворення і відповідальність сторін за результати їх діяльності;
- 7) шляхи покриття ОМС можливих збитків, дефіциту коштів та розподілу отриманих доходів;
- 8) **порядок припинення діяльності, а також розподілу між їх майна;**
- 9) порядок припинення дії договору та розв'язання спорів під час його виконання;
- 10) **умови виходу одного із суб'єктів із співробітництва.**

Форма № 5: утворення спільного органу управління

Визначаємо у договорі:

Мета: спільне виконання визначених законом повноважень, що належать до компетенції ОМС суб'єктів співробітництва, та з метою економії коштів, необхідних для їх утримання (оптимізації чи зменшення видатків)

- 1) мету утворення спільних органів управління (далі – СОУ)
- 2) **повноваження, що реалізуються СОУ, та його функції**
- 3) найменування та місцезнаходження СОУ
- 4) **спосіб утворення СОУ та його майна**
- 5) порядок призначення (обрання) на посаду, а також звільнення з посади керівника СОУ та інших посадових осіб
- 6) відповідальність керівника СОУ
- 7) **порядок та обсяги фінансування суб'єктами співробітництва СОУ**
- 8) порядок та періодичність звітування СОУ перед суб'єктами співробітництва та відповідними ОМС
- 9) **порядок припинення функціонування СОУ та відповідного розподілу майна, наслідки такого припинення**
- 10) порядок припинення дії договору, можливість припинення одним із суб'єктів співробітництва участі у співробітництві та наслідки такого припинення

Приєднання до співробітництва

(ЗУ № 1508-VII від 17.06.2014 та ЗУ №2867-IX від 12.01.2023)

Стаття 9⁻¹

Новела Закону

Ініціювання приєднання до співробітництва, проведення переговорів щодо його здійснення, підготовка, громадське обговорення, схвалення проекту додаткового договору про приєднання до співробітництва здійснюються територіальною громадою, яка приєднується до співробітництва, у порядку, передбаченому статтями 5-8 цього Закону.

Стаття 9⁻²

Додатковий договір про приєднання до співробітництва укладається в письмовій формі сільськими, селищними, міськими головами після схвалення його проекту всіма сільськими, селищними, міськими радами, які раніше схвалили проект договору про співробітництво. Додатковий договір про приєднання до співробітництва після підписання сторонами стає невід'ємною частиною раніше укладеного договору про співробітництво.

III. Практичні аспекти налагодження співробітництва в сфері надання послуг:

Можливі сфери застосування співробітництва територіальних громад

- Міжмуніципальне співробітництво може здійснюватися у сферах спільних інтересів територіальних громад у межах повноважень відповідних органів місцевого самоврядування;
- Перелік повноважень органів місцевого самоврядування визначається ЗУ “Про місцеве самоврядування” (ст.27-37);
- Перелік сфер спільних інтересів: соціально-економічний і культурний розвиток, планування та облік; бюджет та фінанси; управління комунальною власністю; житлово-комунальне господарство, побутове, торгівельне обслуговування, громадське харчування, транспорт та зв’язок; будівництво; освіта, охорона здоров’я, культура, фізкультура і спорт; регулювання земельних відносин та охорона навколишнього природного середовища; соціальний захист населення; забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян тощо.

Перелік функцій у цивільному захисті, які здійснюються на місцевому рівні:

- організація оповіщення населення в разі надзвичайних ситуацій;
- проведення евакуації населення;
- гуманітарна підтримка евакуйованого населення;
- забезпечення пожежної безпеки включно з профілактикою та утриманням мережі підрозділів;
- впровадження інженерно-технічних заходів цивільного захисту при містобудуванні;
- облік та утримання фонду захисних споруд;
- інформаційно-роз'яснювальна діяльність...

Застосування співробітництва ТГ в цивільному захисті:

- Сфера пожежної безпеки та забезпечення правопорядку – за кількістю договорів про співробітництво в 5-ці лідерів;
- Найбільш поширені спільні проекти співробітництва по створенню пожежних команд, серед лідерів – громади Полтавської області;
- Одне із наймасштабніших співробітництв у цій сфері - угода Новоград-Волинської ОТГ (18 сільських рад та 5 ОТГ) для реалізації проекту «Впровадження нових стандартів безпеки для формування комфортного та безпечного простору...» ;
- Проекти по встановленню камер відеоспостереження: «Безпека Самбірщини»- договір про співробітництво Рудьківської МР і 8-ми сільських рад;
- Перспектива розвитку співробітництва через створення центрів безпеки ТГ (пілотні області Донецька, Сумська та Вінницька);
- Утримання захисних споруд, запобігання НС: договір про СТГ м. Надвірна та с. Фитьків (Івано-Франківської області) - «Відновлення пошкоджених водозахисних дамб і берегоукріплень та будівництво нових дамб на річці Бистриця Надвірнянська» (13);
- Договір між Великоомелянською та Білокриницькою ТГ про співробітництво у формі реалізації спільного проекту «Забезпечення безпеки населення в територіальних громадах Рівненської області шляхом розвитку існуючих та утворення нових місцевих (добровільних) пожежних команд та створення інтерактивного класу пожежної безпеки» (735).

Застосування співробітництва ТГ у цивільному захисті:

Практичні кейси використання різних форм співробітництва:

- **Делегування повноважень** з виконання окремих завдань щодо забезпечення місцевої пожежної охорони (Договір про співробітництво Ромоданівської та Комишнянської територіальних громад №967 15.03.2023 р);
- **Реалізація спільних проєктів** - ремонт приміщення МПО, придбання техніки, обладнання та ін. (Договір про співробітництво Миляцької, Дубровицької Висоцької, Старосільської сільрад у формі реалізації спільного проєкту «Забезпечення безпеки населення в територіальних громадах польського регіону Рівненської області шляхом розвитку існуючих та утворення нових місцевих (добровільних) пожежних команд» №743 23.09.2023 р.);
- **Спільне фінансування/утримання** місцевої пожежної охорони (Договір між Великорублівською, Козлівщинською, Микілівською, Милорадівською, Ковалівською та Малорублівською с/радами № 483 17.09.2019 р.);
- Утворення суб'єктами співробітництва спільних комунальних установ (коли жоден немає такої КУ) - можливо Центри безпеки;

Повноваження ОМС в сфері безпеки:

Зміни в законодавстві щодо повноважень ОМС в сфері цивільного захисту (ЗУ від 17 лютого 2022 р. № 2081-IX та від 9 липня 2022 р. №2394-IX, від 16 листопада 2022 р. № 2750-IX)

- Органи місцевого самоврядування стають повноправними суб'єктами реалізації усього комплексу повноважень, передбачених статтею 4 Кодексу цивільного захисту України, в сфері цивільного захисту:
- до виключної компетенції сільських, селищних, міських рад належить: створення відповідно до законодавства **аварійно-рятувальних служб, пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення місцевої та/або добровільної пожежної охорони;**
- розширюються повноваження щодо організації та забезпечення цивільного захисту, серед цих повноважень – **налагодження діяльності центрів безпеки.**

Досвід громад Закарпаття у співробітництві ТГ:

Всього зареєстровано 9 угод (2016-2022 роки):

Ремонт доріг (2)

Будівництво сміттесортувального заводу - 16 громад

Туризм – 15 громад (Закарпатська+ Івано-Франківська області)

Медицина

Містобудування та архітектура

Соціальні послуги

- Суб`єкти – 47 громад;
- Форми співробітництва:
 - делегування повноважень ... (3);
 - реалізація спільних проєктів (6).

• Термін реалізації проєктів:
від 0,5 року до 10 років.

В т.ч. громади-партнерки Проєкту ГОВЕЛА:

- Ясінянська ТГ;
- Міжгірська ТГ;
- Полянська ТГ.

Типові помилки представників громад та труднощі в поширенні співробітництва ТГ

- Незнання про переваги та недооцінювання можливостей співробітництва;
- брак необхідних знань та навичок для ініціювання співробітництва (навички проведення якісного аналізу, вміння комунікувати, пошук спільної проблеми та ін.);
- відсутність командної роботи, плинність кадрів;
- невпевненість у здатності самостійно (без сторонньої фахової допомоги) започатковувати та проходити всі етапи в організації співробітництва;
- очікування, що пропозиція організувати співробітництво надійде від інших громад;
- пасивна роль в цих процесах керівництва окремих ТГ: небажання демонструвати іншим свої проблеми, «змагальницькі» настрої серед керівництва громад, політична заангажованість;
- відсутність ресурсної підтримки на рівні держави та регіону.

Впровадження співробітництва територіальних громад (підсумок)

Варто починати !

Як починати ?

З ким починати ?

Що починати ?

Дякую за увагу!

Віталіна Старчик,
фахівчиня з надання муніципальних послуг Проєкту USAID «ГОВЕРЛА»,
vitalina_starchyk@HOVERLA.com